

Spis treści:

1. Lokalna Grupa Działania „Kraina Nafty” – informacje ogólne	2
2. Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju – informacje wstępne	4
3. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	6
4. Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	12
5. Odnowa i rozwój wsi	18
6. Małe Projekty	24
7. Cele Lokalnej Strategii Rozwoju	30

Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju w ramach Osi 4 Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013

Wydawca:

**Lokalna Grupa Działania „Kraina Nafty”
ul. Dworska 14
38-430 Miejsce Piastowe**

autor:

Natalia Kuliga

**Źródło: www.minrol.gov.pl
Stan prawny na 15.09.2010 r.**

Miejsce Piastowe 2010

Lokalna Grupa Działania „Kraina Nafty”, zwana dalej LGD, jest stowarzyszeniem powołanym na Walnym Zebraniu Członków w dniu 28 lutego 2008 roku w Skansenie-Muzeum Przemysłu Naftowego i Gazowniczego im. Ignacego Łukasiewicza w Bóbrce, miejscu nawiązującym do tradycji naftowych. Występująca na obszarze wszystkich pięciu gmin ropa naftowa, znalazła również odzwierciedlenie w nazwie stowarzyszenia.

W skład Lokalnej Grupy Działania „Kraina Nafty”, zgodnie z założeniami Osi 4 Leader, wchodzi przedstawiciele trzech sektorów: społecznego, publicznego i gospodarczego, tj. osoby fizyczne, przedsiębiorcy, stowarzyszenia, fundacje, jednostki samorządu terytorialnego oraz ich jednostki organizacyjne, łącznie 98 członków założycieli.

Inicjatorami utworzenia LGD „Kraina Nafty” były aktywne społeczności lokalne działające na tym terenie.

Obszar LGD tworzą gminy: Chorkówka, Dukla, Iwonicz - Zdrój, Jedlicze i Miejsce Piastowe. Obszar ten jest spójny terytorialnie, łączy go tradycje historyczne, kulturowe i przyrodnicze oraz pomysł na rozwój i chęć współpracy.

Lokalna Grupa Działania „Kraina Nafty” wykorzystując swoje zdolności i zasoby obszaru działa na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, poprawy jakości życia, aktywizuje społeczność lokalną i promuje obszar oraz wspiera i upowszechnia realizację Lokalnej Strategii Rozwoju.

„Kraina Nafty” to obszar dobrze rozwinięty gospodarczo i społecznie, atrakcyjny dla mieszkańców i turystów, zachowujący dziedzictwo kulturowe i zasoby przyrodnicze, otwarty na współpracę. Jest to obszar z malowniczym krajobrazem, bogatym dziedzictwem kulturowym, obszarami chronionymi i uzdrowskowymi, dużym potencjałem społecznym, zmierzającym do wzrostu dobrobytu, poprawy jakości życia i rozwiązywania problemów obszaru.

Inicjatywy podejmowane przez LGD „Kraina Nafty” w celu realizacji LSR:

- aktywizacja społeczności lokalnej,
- szkolenia,
- organizowanie imprez kulturalnych i sportowych,
- działalność promocyjna, informacyjna i wydawnicza,
- promocja obszarów wiejskich położonych w obszarze LGD;
- promocja lokalnego dziedzictwa kulturowego, krajobrazu i zasobów historyczno - kulturowych, rozwój turystyki i produktów regionalnych,
- wspieranie rozwoju obszarów uzdrowskowych,
- wspieranie rozwoju przedsiębiorczości,
- prowadzenie bezpłatnego doradztwa w zakresie przygotowania projektów związanych z realizacją LSR,
- współpraca i wymiana doświadczeń z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi działającymi na obszarze LGD.

Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju

Lokalna Grupa Działania „Kraina Nafty” działa w ramach Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

PROW 2007 - 2013 to unijny program oferujący wsparcie na inwestycje w rolnictwie i przetwórstwie poprawiające konkurencyjność sektora rolno-spożywczego. W Programie tym są również środki finansowe na udzielenie pomocy przedsiębiorcom, którzy tworzą nowe miejsca pracy na obszarach wiejskich oraz na poprawę stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Z PROW 2007- 2013 można uzyskać dofinansowanie także na działania poprawiające jakość życia mieszkańców oraz pobudzające aktywność lokalnych społeczności.

Oś 4 LEADER jest oddolnym, partnerskim, wielosektorowym i przekrojowym podejściem do rozwoju obszarów wiejskich, realizowanym przez lokalne grupy działania (LGD), polegającym na opracowaniu przez lokalną społeczność wiejską lokalnej strategii rozwoju (LSR) oraz realizacji wynikających z niej projektów łączących zasoby ludzkie, naturalne, kulturowe, historyczne oraz wiedzę i umiejętności przedstawicieli trzech sektorów: publicznego, gospodarczego i społecznego. Przedstawiciele tych sektorów tworzą partnerstwo zwane lokalną grupą działania.

Wdrażanie LSR jest to działanie, które ma na celu umożliwienie mieszkańcom obszaru objętego lokalną strategią rozwoju realizacji projektów w ramach tej strategii. Realizacja LSR powinna przyczynić się do poprawy jakości życia na obszarach wiejskich m.in. poprzez wzrost aktywność lokalnych społeczności oraz stymulowanie powstawania nowych miejsc pracy.

Lokalna Strategia Rozwoju jest to dokument opracowany przez lokalną społeczność wiejską, który stanowi podstawę ubiegania się w wybór Lokalnej Grupy Działania do realizacji LSR. Składa się ona z wielu rozdziałów opisujących różne aspekty planowanej działalności LGD, wskazuje kierunki działań, które mogą przyczynić się do zdynamizowania i rozwoju danego obszaru (LSR opracowana przez LGD „Kraina Nafty” znajduje się na stronie internetowej: www.kraina-nafty.pl).

Samorząd województwa ogłasza za pośrednictwem LGD nabory wniosków w ramach działania Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju, w zakresie następujących działań:

- **Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej**
- **Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw**
- **Odnowa i rozwój wsi**
- **Małe Projekty**

LGD przyjmuje w/w wnioski, a następnie ocenia i wybiera najlepsze projekty do realizacji, w ramach środków przyznanych na realizację strategii.

Wnioski oceniane są przez Radę LGD pod względem zgodności z celami Lokalnej Strategii Rozwoju oraz wg lokalnych kryteriów wyboru. Pracownicy Biura LGD udzielają wsparcia mieszkańcom obszaru objętego LSR w zakresie przygotowania projektów i pozyskiwania środków na ich realizację.

Wszyscy Beneficjenci działań muszą mieć miejsce zamieszkania, siedzibę lub realizować operację na obszarze objętym Lokalną Strategią Rozwoju LGD „Kraina Nafty”.

Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

Cel działania

Realizacja działania tworzy warunki dla zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego obszarów wiejskich przez udzielenie pomocy na podejmowanie lub rozwijanie przez rolników, domowników i małżonków rolników działalności nierolniczej lub związanej z rolnictwem w zakresie produkcji lub usług, co wpłynie na tworzenie pozarolniczych źródeł dochodów w gospodarstwie, promocję zatrudnienia poza rolnictwem na obszarach wiejskich, a także powstawanie nowych miejsc pracy.

Beneficjent

Osoba fizyczna, która jest nieprzerwalnie ubezpieczona w pełnym zakresie na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, przez okres co najmniej 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy, jako rolnik, małżonek rolnika lub domownik.

Jest pełnoletnia i nie ukończyła 60 roku życia.

Zakres pomocy

Pomocy udziela się z tytułu podjęcia lub rozwoju działalności w zakresie:

- 1) usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa;
- 2) usług dla ludności;
- 3) sprzedaży hurtowej i detalicznej;
- 4) rzemiosła lub rękodzielnictwa;
- 5) robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych;
- 6) usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem;
- 7) usług transportowych;
- 8) usług komunalnych;

- 9) przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych;
- 10) magazynowania lub przechowywania towarów;
- 11) wytwarzania produktów energetycznych z biomasy;
- 12) rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych.

Do kosztów kwalifikowalnych zalicza się koszty:

- 1) budowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją niemieszkalnych obiektów budowlanych wraz z zakupem instalacji technicznej oraz koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki;
- 2) nadbudowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją istniejących budynków mieszkalnych wraz z zakupem instalacji technicznej oraz koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki;
- 3) zagospodarowania terenu;
- 4) zakupu maszyn, urządzeń, narzędzi, wyposażenia i sprzętu;
- 5) zakupu sprzętu komputerowego i oprogramowania służącego wsparciu podejmowanej lub rozwijanej działalności nierolniczej;
- 6) zakupu środków transportu, z wyłączeniem zakupu samochodów osobowych przeznaczonych do przewozu mniej niż 8 osób łącznie z kierowcą, z tym że w przypadku zakupu pojazdów samochodowych, naczep lub przyczep:
 - a) w wysokości nieprzekraczającej trzykrotności pozostałych inwestycyjnych kosztów kwalifikowalnych operacji - w przypadku działalności nierolniczej w zakresie świadczenia wyłącznie usług transportowych,

- b) w wysokości nieprzekraczającej równowartości pozostałych inwestycyjnych kosztów kwalifikowalnych operacji - w przypadku działalności nierolniczej w zakresie innym niż usługi transportowe;
- 7) rat zapłaconych tytułem wykonania umowy leasingu, nieprzekraczające ceny netto nabycia rzeczy, jeżeli przeniesienie własności tych rzeczy na beneficjenta nastąpi w okresie realizacji operacji, ale nie później niż do dnia złożenia wniosku o płatność ostateczną;
- 8) koszty ogólne, w wysokości nieprzekraczającej 10% pozostałych kosztów kwalifikowalnych, obejmujące koszty:
 - a) przygotowania dokumentacji technicznej operacji, w szczególności:
 - kosztorysów,
 - projektów architektonicznych lub budowlanych,
 - ocen lub raportów oddziaływania na środowisko,
 - dokumentacji geologicznej lub hydrologicznej,
 - wypisów i wyrysów z katastru nieruchomości,
 - projektów technologicznych;
 - b) opłat za patenty lub licencje;
 - c) sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego oraz koszty związane z kierowaniem robotami budowlanymi;
- 9) koszty transportu do miejsca realizacji operacji:
 - a) materiałów służących realizacji operacji,
 - b) maszyn, urządzeń, narzędzi, wyposażenia i sprzętu objętych operacją;
- 10) koszty montażu maszyn, urządzeń, narzędzi, wyposażenia i sprzętu objętych operacją.

Pomoc nie obejmuje kosztów:

- 1) podatku od towarów i usług (VAT);
- 2) zakupu rzeczy używanych.

Kryteria dostępu - czyli jakie warunki należy spełnić aby otrzymać pomoc:

- 1) operacja jest uzasadniona ekonomicznie pod względem jej kosztów oraz zapewnia osiągnięcie i zachowanie celów działania,
- 2) nie jest finansowana z udziałem innych środków publicznych;
- 3) operacja spełnia wymagania wynikające z obowiązujących przepisów prawa, które mają zastosowanie do tej operacji;
- 4) **wnioskodawca nie wystąpił o przyznanie lub nie przyznano mu renty strukturalnej w ramach PROW na lata 2004-2006 lub PROW na lata 2007-2013;**
- 5) **za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy, do gruntów rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego posiadanego przez wnioskodawcę, przyznano płatność do gruntów rolnych;**
- 6) pomoc jest przyznawana na operację obejmującą wyłącznie inwestycje związane z podjęciem lub prowadzeniem działalności nierolniczej w zakresie:
 - a) określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia stanowiącym wykaz działalności nierolniczych, w zakresie których może być przyznana pomoc,
 - b) wynajmowania pokoi w budynku mieszkalnym oraz sprzedaży posiłków domowych lub świadczenia innych usług związanych z pobytem turystów w gospodarstwie rolnym,
 - c) wytwarzania produktów energetycznych z biomasy.

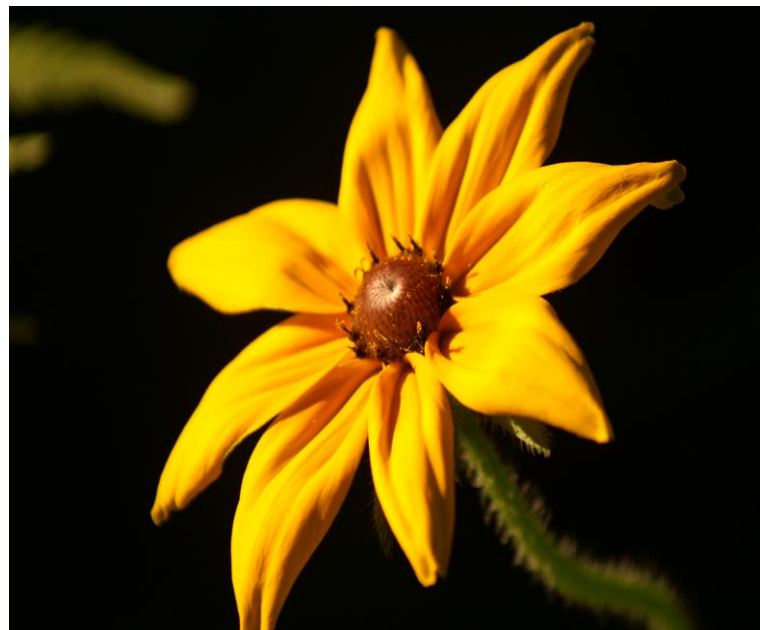
Forma i wysokość pomocy

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi w gospodarstwie rolnym, w okresie realizacji Programu, nie może przekroczyć **100 000 zł**.

Refundacji podlegają koszty kwalifikowalne w wysokości poniesionej, nie więcej niż:

- 1) **50 % kosztów kwalifikowalnych** albo
- 2) **80% kosztów kwalifikowalnych** - w przypadku wystąpienia szkody w gospodarstwie rolnym rolnika, spowodowanej przez powódź lub obsunięcie się ziemi w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, jeżeli:
 - a) wysokość tej szkody, oszacowana przez komisję, o której mowa w art. 4 ust. 7 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, wynosi:
 - średnio powyżej 30 % średniej rocznej produkcji rolnej z trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiła szkoda, albo z trzech lat w okresie pięcioletnim poprzedzającym rok, w którym wystąpiła szkoda, z pominięciem roku o najwyższej i najniższej wielkości produkcji w gospodarstwie rolnym - w uprawach rolnych, zwierzętach gospodarskich w rozumieniu ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich lub rybach oraz
 - nie mniej niż 10 000 zł w budynkach, budowlach, maszynach lub urządzeniach służących do produkcji rolnej, sadach lub plantacjach wieloletnich, lub stadach podstawowych zwierząt gospodarskich,

- b) w związku z wystąpieniem tej szkody rolnikowi, jego domownikowi lub małżonkowi nie przyznano pomocy finansowej w ramach działania „Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych oraz wprowadzenie odpowiednich działań zapobiegawczych” objętego PROW 2007-2013,
 - a) wniosek o przyznanie pomocy został złożony w roku, w którym wystąpiła ta szkoda lub w roku następującym po tym roku.

Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

Cel działania

Celem działania jest wzrost konkurencyjności gospodarczej obszarów wiejskich, rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy, a w konsekwencji - wzrost zatrudnienia na obszarach wiejskich.

Beneficjent

- 1) Osoba fizyczna, która m.in. podejmuje lub wykonuje we własnym imieniu działalność gospodarczą, jako mikroprzedsiębiorca, jest pełnoletnia i nie ukończyła 60 roku życia, nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie, jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej.
- 2) Osoba prawna jeśli podejmuje lub wykonuje we własnym imieniu działalność gospodarczą **jako mikroprzedsiębiorstwo czyli zatrudniające poniżej 10 osób i mające obrót nieprzekraczający 2 mln euro.**
- 3) Wspólnicy spółki cywilnej, spółka prawa handlowego nieposiadająca osobowości prawnej, wykonujący we własnym imieniu działalność gospodarczą jako mikroprzedsiębiorca.

Zakres pomocy

Pomocy udziela się podmiotom z tytułu inwestycji związanych z tworzeniem lub rozwojem mikroprzedsiębiorstw, działających w zakresie:

- 1) usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa;
- 2) usług dla ludności;
- 3) sprzedaży hurtowej i detalicznej;
- 4) rzemiosła lub rękodzielnictwa;
- 5) robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych;
- 6) usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem;

- 7) usług transportowych;
- 8) usług komunalnych;
- 9) przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych;
- 10) magazynowania lub przechowywania towarów;
- 11) wytwarzania produktów energetycznych z biomasy;
- 12) rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych.

Do kosztów kwalifikowalnych zalicza się koszty:

- 1) budowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją niemieszkalnych obiektów budowlanych wraz z zakupem instalacji technicznej oraz koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki;
- 2) nadbudowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją istniejących budynków mieszkalnych wraz z zakupem instalacji technicznej oraz koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki;
- 3) zagospodarowania terenu;
- 4) zakupu maszyn, urządzeń, narzędzi, wyposażenia i sprzętu;
- 5) zakupu sprzętu komputerowego i oprogramowania służącego wsparciu podejmowanej lub wykonywanej działalności gospodarczej;
- 6) zakupu środków transportu, z wyłączeniem zakupu samochodów osobowych przeznaczonych do przewozu mniej niż 8 osób łącznie z kierowcą, z tym że w przypadku zakupu pojazdów samochodowych, naczep lub przyczep będą to koszty w wysokości nieprzekraczającej:
 - a) trzykrotności pozostałych inwestycyjnych kosztów kwalifikowalnych operacji - w przypadku działalności

- gospodarczej wykonywanej w zakresie świadczenia wyłącznie usług transportowych,
- b) równowartości pozostałych inwestycyjnych kosztów kwalifikowalnych operacji – w przypadku działalności gospodarczej wykonywanej w zakresie innym niż usługi transportowe;
- 7) rat zapłaconych z tytułu umowy leasingu, nieprzekraczające ceny netto nabycia rzeczy, jeżeli przeniesienie własności tych rzeczy na beneficjenta nastąpi w okresie realizacji operacji, nie później jednak niż do dnia złożenia wniosku o płatność ostateczną.
- 8) koszty transportu do miejsca realizacji operacji:
- a) materiałów służących realizacji operacji,
- b) maszyn, urządzeń, narzędzi, wyposażenia i sprzętu objętych operacją;
- 9) montażu maszyn, urządzeń, narzędzi, wyposażenia i sprzętu objętych operacją.
- 10) koszty ogólne, w wysokości nieprzekraczającej 10% pozostałych kosztów kwalifikowalnych, w tym:
- a) przygotowania dokumentacji technicznej operacji, w szczególności:
- kosztorysów,
 - projektów architektonicznych lub budowlanych,
 - ocen lub raportów oddziaływania na środowisko,
 - dokumentacji geologicznej lub hydrologicznej,
 - wypisów i wyrysów z katastru nieruchomości,
 - projektów technologicznych,
- b) opłat za patenty lub licencje,
- c) sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego oraz związane z kierowaniem robotami budowlanymi.

Pomoc nie obejmuje kosztów:

- 1) podatku od towarów i usług (VAT);
- 2) zakupu rzeczy używanych,
- 3) nabycia nieruchomości;

Kryteria dostępu - czyli jakie warunki należy spełnić aby otrzymać pomoc:

- 1) operacja jest uzasadniona ekonomicznie pod względem jej kosztów oraz zapewnia osiągnięcie i zachowanie celów działania,
- 2) nie jest finansowana z udziałem innych środków publicznych;
- 3) operacja spełnia wymagania wynikające z obowiązujących przepisów prawa, które mają zastosowanie do tej operacji;
- 4) o planowanej wysokości kosztów kwalifikowalnych powyżej 20 tys. zł
- 5) siedziba lub oddział lub miejsce zamieszkania przedsiębiorcy oraz, w przypadku operacji związanych z nieruchomością, miejsce położenia nieruchomości, znajdują się:
 - w miejscowości należącej do:
 - a) gminy wiejskiej albo
 - b) gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, albo
 - c) gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców -w przypadku podmiotów innych niż grupy producentów rolnych, wstępnie uznane grupy producentów owoców i warzyw, uznane organizacje producentów owoców i warzyw oraz podmioty świadczące usługi dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa,
 - na obszarach wiejskich zgodnie z najszerszą definicją, tj. miejscowości należącej do:
 - a) gminy wiejskiej albo

- b) gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 20 tys. mieszkańców, albo
 - c) gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców –
w przypadku grup producentów rolnych, wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw, uznanych organizacji producentów owoców i warzyw oraz podmiotów świadczących usługi dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa,
- 6) **ekonomiczny plan operacji przewiduje utworzenie co najmniej 1 miejsca pracy, co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji;**
- 7) w okresie ostatnich 2 lat wnioskodawca nie uzyskał pomocy w ramach PO Kapitał Ludzki, działanie „Promocja przedsiębiorczości”.
- 8) pomoc jest przyznawana na operację obejmującą wyłącznie inwestycje związane z podjęciem lub wykonywaniem działalności gospodarczej w zakresie określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia stanowiącym wykaz działalności gospodarczych, w zakresie których może być przyznana pomoc, lub wytwarzania produktów energetycznych z biomasy.

Forma i wysokość pomocy

Wysokość pomocy przyznanej na realizację operacji nie może przekroczyć:

- 1) **100 000 zł** – jeśli ekonomiczny plan operacji przewiduje utworzenie **co najmniej 1 i mniej niż 2 miejsc pracy** (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne), co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji;
- 2) **200 000 zł** – jeśli ekonomiczny plan operacji przewiduje utworzenie **co najmniej 2 i mniej niż 3 miejsc pracy** (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne), co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji;

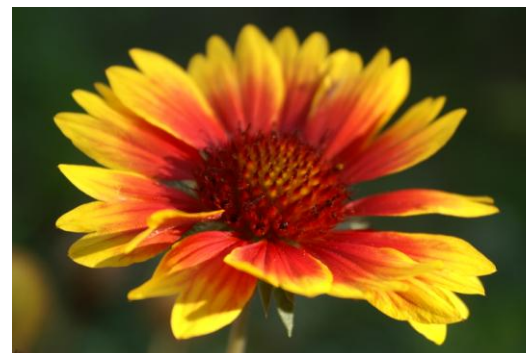
- 3) **300 000 zł** – jeśli ekonomiczny plan operacji przewiduje utworzenie **co najmniej 3 miejsc pracy** (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne), co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji.

Pomoc ma formę refundacji nie więcej niż **50 % kosztów kwalifikowalnych** poniesionych przez beneficjenta.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi, w okresie realizacji Programu, nie może przekroczyć **300 000 zł**.

W przypadku przetwórstwa lub obrotu produktami rolnymi lub jadalnymi produktami leśnymi, maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi, w okresie realizacji Programu, wynosi **100 000 zł**.

Osobę fizyczną ubiegającą się o pomoc, która podejmuje we własnym imieniu działalność gospodarczą jako mikroprzedsiębiorca, uwzględnia się w liczbie tworzonych miejsc pracy.

Odnowa i rozwój wsi

Cel działania

Działanie ukierunkowane jest na tworzenie warunków dla rozwoju społeczno – ekonomicznego obszarów wiejskich i aktywizacji ludności wiejskiej, przez wsparcie inwestycyjne przyznawane na realizację projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi oraz podniesieniem atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich. Działanie to będzie wpływać na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promocję obszarów wiejskich. Umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Beneficjent

- 1) gmina,
- 2) instytucja kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego,
- 3) kościół lub inny związek wyznaniowy, na operacje, w których ponoszone są koszty:
 - a) związane z kształtowaniem obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę placów parkingowych, chodników lub oświetlenia ulicznego;

- b) odnawiania elewacji zewnętrznych i dachów w budynkach architektury sakralnej, wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków i odnawiania cmentarzy wpisanych do rejestrów zabytków;
 - c) zakupu materiału siewnego lub nasadzeniowego roślin wieloletnich – koniecznego do realizacji operacji;
 - d) zakupu sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji;
 - e) ogólne, które są bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją operacji.
- 4) organizacja pozarządowa mająca status organizacji pożytku publicznego, której cele statutowe są zbieżne z celami działania Odnowa i rozwój wsi.

Zakres pomocy:

Pomocy finansowej udziela się na operacje w zakresie:

- 1) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów:
 - a) pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
 - b) służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury,
- 2) kształtowania obszaru przestrzeni publicznej;
- 3) budowy remontu lub przebudowy infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno-kulturalnych;
- 4) zakupu obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie, w tym budynków będących zabytkami, z przeznaczeniem na cele publiczne;
- 5) odnawiania, eksponowania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych, budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci;

- 6) kultywowania tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.

Do kosztów kwalifikowalnych zalicza się koszty:

- 1) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania budynków pełniących funkcje rekreacyjne, sportowe i społeczno - kulturalne, w tym świetlic i domów kultury, z wyłączeniem szkół, przedszkoli i żłobków;
- 2) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów małej architektury lub targowisk;
- 3) budowy, przebudowy lub remontu przeznaczonych do użytku publicznego ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji oraz obiektów sportowych, z wyłączeniem sal sportowych, przeznaczonych wyłącznie dla szkół lub przedszkoli;
- 4) zakupu towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych lub tradycyjnych zawodów;
- 5) związanych z kształtowaniem obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno - przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę placów parkingowych, chodników lub oświetlenia ulicznego;
- 6) urządzania i porządkowania terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku;
- 7) budowy, przebudowy lub remontu infrastruktury turystycznej;
- 8) zagospodarowania zbiorników i cieków wodnych w celu wykorzystania ich do rekreacji lub w celu poprawy estetyki miejscowości;

- 9) rewitalizacji budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków, użytkowanych na cele publiczne oraz obiektów małej architektury, odnawiania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci;
- 10) zakupu i odnawiania obiektów charakterystycznych dla danego regionu lub tradycji budownictwa wiejskiego i ich adaptacji na cele publiczne;
- 11) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów i usług, w tym pawilonów, punktów wystawowych, sal ekspozycyjnych lub witryn;
- 12) odnawiania elewacji zewnętrznych i dachów w budynkach architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków i odnawiania cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków;
- 13) wyburzenia i rozbiórki zdewastowanych obiektów budowlanych w celu uporządkowania terenu w miejscowości, jeżeli niemożliwe jest ich odnowienie i dalsze użytkowanie - w zakresie koniecznym do realizacji operacji wymienionych w pkt 1-12;
- 14) zakupu materiału siewnego lub nasadzeniowego roślin wieloletnich – koniecznego do realizacji operacji;
- 15) zakupu sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji;
- 16) ogólnych, w wysokości nieprzekraczającej 10% pozostałych kosztów kwalifikowalnych, które są bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją operacji.
Koszty ogólne mogą dotyczyć:
 - a) przygotowania dokumentacji technicznej operacji, w tym:
 - kosztorysów,

- projektów architektonicznych lub budowlanych,
 - ocen lub raportów oddziaływania na środowisko,
 - dokumentacji geologicznej lub hydrologicznej,
 - wypisów i wyrysów z katastru nieruchomości,
 - usług geodezyjno – kartograficznych,
 - usług rzeczoznawcy majątkowego;
- b) opłat za patenty lub licencje;
- c) sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego i związane z kierowaniem robotami budowlanymi;
- d) przygotowania innych dokumentów niezbędnych do realizacji operacji.
- 17) Podatek od towarów i usług (VAT), na zasadach określonych w art. 71 ust. 3 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005.

Uwaga! W świetle interpretacji Komisji Europejskiej z dnia 13 stycznia 2009 r. dotyczącej art. 71 ust. 3 lit. a rozporządzenia Rady nr 1698/2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, VAT stanowi koszt niekwalifikowany dla niepodlegających opodatkowaniu VAT krajowych, regionalnych i lokalnych organów władzy i innych instytucji prawa publicznego, w tym m.in. gmin.

Kryteria dostępu – czyli jakie warunki należy spełnić aby otrzymać pomoc:

Pomoc finansowa może być przyznana, jeżeli:

- 1) operacja nie jest współfinansowana z udziałem innych środków publicznych, z wyłączeniem przypadku współfinansowania:
- a) z krajowych środków publicznych będących w dyspozycji ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w ramach Programu Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego,

- b) z Funduszu Kościelnego,
- c) ze środków własnych jednostek samorządu terytorialnego, zgodnie z przepisami o finansach publicznych,
- d) z krajowych środków publicznych będących w dyspozycji ministra właściwego do spraw kultury fizycznej i sportu i ministra właściwego do spraw turystyki.
- 2) projekt realizowany jest w miejscowości należącej do:
- a) gminy wiejskiej lub
- b) gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, lub
- c) gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców,
- 3) projekt składany przez instytucję kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego został zaakceptowany przez tę jednostkę.

Forma i wysokość pomocy

Pomoc finansowa ma formę refundacji max 80% kosztów kwalifikowalnych.

Minimalna wysokość pomocy nie może być niższa lub równa 25000 zł.

Maksymalna wysokość pomocy na realizację projektów w jednej miejscowości wynosi 500 000 zł w okresie realizacji Programu.

Małe projekty

Cel działania

Małe projekty – są to projekty przyczyniające się do poprawy jakości życia lub zróżnicowania działalności gospodarczej na obszarze działania LGD, które nie kwalifikują się do wsparcia w ramach działań Osi 3 (tzn. nie odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działań: Odnowa i rozwój wsi, Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej), ale przyczyniają się do osiągnięcia celów tej osi, tj. poprawa jakości życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej.

Są to projekty, których całkowita wartość wynosi od 4 500 zł do 100 000 zł.

Beneficjent:

- 1) osoby fizyczne, które są: obywatelami państwa członkowskiego UE, pełnoletnie, mające miejsce zamieszkania na obszarze objętym LSR, lub wykonujące działalność gospodarczą na tym obszarze
- 2) osoby prawne albo jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawy przyznają zdolność prawną, jeżeli posiadają siedzibę na obszarze objętym LSR lub prowadzą działalność na tym obszarze, z wyłączeniem województwa oraz wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych:

Zakres pomocy

- 1) podnoszenie jakości życia społeczności lokalnej na obszarze objętym LSR przez:
 - a) udostępnianie urządzeń i sprzętu, z wyłączeniem środków transportu napędzanych mechanicznie,
 - b) organizację szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym dla podmiotów z obszaru objętego LSR innych niż realizowane w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, oraz z wyłączeniem szkoleń połączonych z promocją towarów lub usług określonego przedsiębiorcy,
 - c) organizację imprez kulturalnych, promocyjnych, rekreacyjnych lub sportowych związanych z promocją lokalnych walorów,
 - d) zagospodarowanie przestrzeni publicznej, z wyłączeniem pasów drogowych dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich;
- 2) rozwijanie aktywności społeczności lokalnej przez:
 - a) promocję i organizację lokalnej twórczości kulturalnej lub aktywnego trybu życia, z wyłączeniem remontu i budowy budynków mieszkalnych,
 - b) promocję lokalnej przedsiębiorczości,
 - c) remont połączony z modernizacją lub wyposażenie istniejących świetlic wiejskich oraz innych obiektów pełniących ich funkcję oraz zagospodarowanie terenu przylegającego do tych obiektów;

- 3) rozwijanie turystyki lub rekreacji na obszarze objętym LSR przez:
 - a) utworzenie lub zmodernizowanie punktów informacji turystycznej, bazy informacji turystycznej oraz stron internetowych związanych tematycznie z ofertą turystyczną obszaru objętego LSR, przygotowanie i wydanie folderów oraz innych publikacji informacyjnych i promocyjnych dotyczących obszaru objętego LSR,
 - b) budowę, odbudowę, przebudowę, remont połączony z modernizacją, zagospodarowanie lub oznakowanie obiektów małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz wyposażanie obiektów pełniących funkcje turystyczne i rekreacyjne, z wyłączeniem hoteli, moteli, pensjonatów oraz bazy gastronomicznej;
- 4) promowanie, zachowanie, odtworzenie, zabezpieczenie lub oznakowanie cennego, lokalnego dziedzictwa krajobrazowego i przyrodniczego, w szczególności obszarów objętych poszczególnymi formami ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000;
- 5) zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego przez:
 - a) odbudowę, renowację, restaurację albo remont lub oznakowanie obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub objętych ewidencją zabytków,
 - b) remont lub wyposażenie istniejących muzeów lub innych obiektów pełniących ich funkcje,
 - c) kultywowanie:
 - miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów,
 - języka regionalnego i gwary,
 - tradycyjnych zawodów i rzemiosła,
- d) prowadzenie badań nad obszarem wdrażania LSR innych niż realizowane w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 23 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW;
- 6) inicjowanie powstawania, przetwarzania lub wprowadzania na rynek produktów i usług, których podstawę stanowią lokalne zasoby, tradycyjne sektory gospodarki lub lokalne dziedzictwo, w tym kulturowe, historyczne lub przyrodnicze, zwanych dalej „produktami lub usługami lokalnymi”, albo podnoszenie jakości takich produktów lub usług przez:
 - a) udział w targach i konkursach produktów lub usług lokalnych,
 - b) promocję produktów lub usług lokalnych,
 - c) uzyskanie certyfikatów i uczestnictwo w systemach jakości innych niż realizowane w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW,
 - d) budowę, adaptację lub wyposażenie niemieszkalnych obiektów budowlanych wykorzystywanych do prowadzenia sprzedaży produktów lub usług lokalnych,
 - e) budowę, adaptację lub wyposażenie niemieszkalnych obiektów budowlanych wykorzystywanych do tradycyjnego wyrobu produktów lokalnych,
 - f) badanie rynku produktów lub usług lokalnych– z wyłączeniem działalności rolniczej;
- 7) wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej, w tym polegającej na wynajmie pokoi w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem działalności rolniczej.

Do kosztów kwalifikowalnych zalicza się koszty:

- 1) ogólne, w wysokości nieprzekraczającej 10 % pozostałych kosztów kwalifikowalnych małych projektów pomniejszych o wartość wkładu niepieniężnego, obejmujące koszty:
 - a) przygotowania dokumentacji technicznej małego projektu,
 - b) opłat za patenty, licencje lub wynagrodzenia za przeniesienie autorskich praw majątkowych,
 - c) opłat notarialnych, skarbowych lub sądowych,
 - d) sprawowania nadzoru autorskiego lub inwestorskiego;
- 2) zakupu materiałów lub przedmiotów;
- 3) zakupu usług lub robot budowlanych;
- 4) najmu, dzierżawy lub zakupu oprogramowania, sprzętu, narzędzi, urządzeń lub maszyn, z wyłączeniem środków transportu napędzanych mechanicznie, z tym że w przypadku części małego projektu, która nie obejmuje inwestycji, koszty zakupu oprogramowania, sprzętu, narzędzi, urządzeń lub maszyn podlegają refundacji wyłącznie, gdy nie przekraczają kosztów ich najmu lub dzierżawy.
- 5) podatek od towarów i usług (VAT), na zasadach określonych w art. 71 ust. 3 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005.
- 6) wartość wkładu niepieniężnego obejmującą wartość:
 - a) pracy oraz usług świadczonych nieodpłatnie, stanowiącą iloczyn liczby przepracowanych godzin oraz ilorazu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w drugim roku poprzedzającym rok, w którym złożono wnioski o przyznanie pomocy na małe projekty, i liczby 168,

- a) udostępnienia ziemi, nieruchomości, sprzętu lub surowców, o którym mowa w art. 54 ust. 1 rozporządzenia nr 1974/2006
– lecz nie więcej niż 30 % pozostałych kosztów kwalifikowalnych małych projektów pomniejszych o wysokość kosztów ogólnych.

Kryteria dostępu - czyli jakie warunki należy spełnić aby otrzymać pomoc:

Pomoc na małe projekty jest przyznana, jeżeli mały projekt:

- 1) nie będzie finansowany z udziałem innych środków publicznych, z wyłączeniem przypadku współfinansowania:
 - a) z Funduszu Kościelnego lub
 - b) z dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego lub subwencji ogólnej
- 2) będzie realizowany w nie więcej niż dwóch etapach, a jego zakończenie i złożenie wniosku o płatność ostateczną będącą refundacją kosztów kwalifikowalnych wypłacaną po zrealizowaniu całego małego projektu nastąpi w terminie 2 lat od dnia zawarcia umowy, lecz nie później niż do dnia 31 grudnia 2014 r.

Forma i wysokość pomocy:

Pomoc finansowa ma formę refundacji. Wysokość pomocy nie może przekroczyć 70% kosztów kwalifikowanych i nie więcej niż 25 000 zł na jeden mały projekt.

Poziom dofinansowania dla danego beneficjenta nie może przekroczyć w okresie programowania kwoty 100 000 zł.

Cele Lokalnej Strategii Rozwoju

Cele strategiczne (ogólne):

- Poprawa jakości życia;
- Różnicowanie działalności gospodarczej poprzez tworzenie pozarolniczych miejsc pracy;
- Aktywizacja mieszkańców, wzmocnienie kapitału społecznego;
- Zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego obszaru;
- Poprawa samoorganizacji i zarządzania na poziomie lokalnym.

Cele operacyjne (szczegółowe):

- Podniesienie poziomu życia społeczności wsi;
- Wykorzystanie walorów krajobrazowych do celów rekreacyjnych, rozwinięta i skuteczna promocja walorów turystycznych;
- Poprawa infrastruktury kulturalnej;
- Rozwój przedsiębiorczości;
- Poprawa kwalifikacji zawodowej mieszkańców i promocja zatrudnienia poza rolnictwem;

- Wzrost dochodów z działalności pozarolniczej;
- Wpieranie i promowanie aktywności lokalnej;
- Wspieranie inicjatyw społeczności lokalnych;
- Ochrona krajobrazu i zabudowy wsi, poprawa wizerunku wsi i zagospodarowanie przestrzeni publicznej;
- Rewitalizacja obiektów ważnych dla danej miejscowości (w tym zabytkowych),
- Zachowanie tradycji lokalnych i tożsamości społeczności lokalnych,
- Poprawa zarządzania LGD,
- Współpraca i wymiana wzajemnych doświadczeń z innymi LGD oraz zaangażowanie i uczestnictwo w sieci współpracy LGD.

